

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Private høyskoler
Ifølge liste

Deres ref	Vår ref	Dato
	15/5947-	23.12.2015

Statsbudsjettet for 2016 - kap. 260 post 70 – tilskudd til private høyskoler

På bakgrunn av Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016, sender Kunnskapsdepartementet med dette tilskuddsbrev til de private høyskolene som mottar statstilskudd. Tilskuddsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige oppdragsdokument til institusjonene og er hovedkanalen for formidling av forventninger for det aktuelle budsjettåret. Brevet viser også hvilke vilkår og forutsetninger som departementet stiller og som mottakerne aksepterer ved å ta i bruk midlene. Styret må derfor gjøre seg godt kjent med tilskuddsbrevets innhold. Eventuelle endringer eller ytterligere tilskudd vil bli formidlet gjennom supplerende tilskuddsbrev i løpet av året.

Statlige universiteter og høyskoler skal publisere tildelingsbrevet på sine nettsider så snart de har mottatt brevet, jf. økonomiregelverket, bestemmelsene 2.3.2. Departementet anbefaler også private høyskoler å publisere tilskuddsbrevet på sine nettsider.

Tilskuddsbrevet for 2016 består av følgende deler:

1.	Regjeringens prioriteringer	2
2.	Mål og budsjett for 2016	5
3.	Andre forutsetninger og krav	11
4.	Rapportering og resultatoppfølging	11

1. REGJERINGENS PRIORITERINGER

1.1 Kvalitet i høyere utdanning og forskning

En bred kunnskapsbase er viktig for å utvikle enkeltmenneskene og det norske samfunnet både sosialt, kulturelt og økonomisk. Det er en forutsetning for en nødvendig omstilling av norsk økonomi og for å sikre kvaliteten i offentlig tjenesteyting. Universiteter og høyskoler spiller en nøkkelrolle i å få frem kunnskapen og kandidatene som skal til for å møte store utfordringer fremover. Det kan være utfordringer knyttet til konkurransekraft i global økonomi, demografisk utvikling og migrasjon som setter velferdsstaten under press, eller omstilling til grønnere verdiskaping i en tid med økende ledighet. Derfor har regjeringen satt i gang flere prosesser for å heve kvaliteten på høyere utdanning og forskning.

Meld. St. 7 (2014-2015) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015-2024* legger rammene for hvordan regjeringen skal styrke forskning og høyere utdanning for å møte utfordringene og gripe mulighetene i kunnskapssamfunnet. Regjeringen har pekt ut noen tematiske områder som skal tillegges ekstra vekt og har lansert opptrappingsplaner for å investere mer i stipendiater, utstyr og stimuleringsmidler for å hente mer fra det europeiske forskningssamarbeidet.

Regjeringen har lagt frem strukturreformen i Meld. St. 18 (2014–2015) *Konsentrasjon for kvalitet*. Målet er å samle fagmiljøer, bruke ressursene på en mer målrettet måte og ta ut de faglige gevinstene som større og mer kompetente institusjoner kan gi – for forskning, for utdanning og for samfunnet. Flere institusjoner fusjonerer fra 2016. Departementet vil fortsette dialogen med institusjonene om behovet for å konsentrere ressursene og samle fagmiljøer.

Regjeringen har foreslått å skjerpe kravene til høyskoler som ønsker å bli vitenskapelig høyskole eller universitet. I tillegg skjerpes kravene for å kunne opprette master- eller doktorgradsstudier. De nye kriteriene er en viktig del av arbeidet med å heve kvaliteten i oppfølgingen av strukturreformen. Dagens universiteter og vitenskapelige høyskoler må også oppfylle de nye kravene innen utløpet av 2018.

Neste skritt blir å beskrive hvordan strukturendringer og skjerpede krav kan bidra til bedre undervisning og læring for studentene. I 2017 vil regjeringen legge fram en melding om kvalitet i høyere utdanning. Formålet er blant annet å styrke kvaliteten i høyere utdanning på alle nivå og legge til rette for at det blir utviklet flere fremragende utdanninger.

Riksrevisjonen har i Dokument 3:8 (2014–2015) pekt på at studiegjennomføringen fortsatt er svak etter innføringen av kvalitetsreformen i 2003. Regjeringen er opptatt av at universiteter og høyskoler må arbeide systematisk med å redusere frafallet og styrke gjennomføringen, og vil følge dette opp tettere i styringsdialogen.

Regjeringen har som mål at norske universiteter og høyskoler skal delta mer i EUs forskningsprogrammer, og at det utvikles flere forsknings- og utdanningsmiljøer som hevder seg i toppsjiktet internasjonalt. Norge skal delta fullt ut i det europeiske forskningssamarbeidet Horisont 2020 og i EUs program for utdanning, ungdom og idrett, Erasmus +. For å kunne lykkes på de mest prestisjetunge arenaene må universitetene og

høgskolene spisse innsatsen og konsentrere seg om å hevde seg på områder der forutsetningene er gode.

Regjeringen ønsker en skole der elevene lærer mer. Den faglig sterke læreren er den viktigste faktoren for å få det til. Strategien *Lærerloftet* inneholder flere tiltak for å styrke lærerutdanningen. Fra høsten 2017 innføres femårig grunnskolelærerutdanning på masternivå. Departementet og Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) vil stille strengere kvalitetskrav til institusjonene som skal tilby den nye utdanningen. Departementet vil i løpet av våren 2016 foreslå ny forskrift til rammeplan, og NOKUT vil fastsette kriterier for akkreditering av den nye utdanningen.

Regjeringen har satt i gang en storstilt satsing på videreutdanning for lærere. Over 5 000 lærere fikk tilbud om videreutdanning i høst, og denne satsingen skal fortsette i årene fremover. Det er viktig at universiteter og høyskoler utvikler videreutdanningstilbud som er relevante for lærerne i deres arbeidshverdag.

Regjeringen ønsker å ansvarliggjøre universitetene og høyskolene og gi dem myndighet til å føre en personalpolitikk som tiltrekker de flinkeste folkene. Departementet arbeider med å modernisere regelverk om karriere og stillingsstruktur for å gi institusjonene bedre muligheter til å rekruttere og beholde attraktive ansatte. Ny forskrift om innstegsstillinger og revidert forskrift om ansettelse og opprykk i faglige stillinger er trådt i kraft.

Mange forskningsmiljøer og forskere har nå et volum på den vitenskapelige publiseringen som tilsier at de bør prioritere å bedre kvaliteten i hver publikasjon framfor å produsere flere publikasjoner, selv om dette kan medføre færre publikasjonspoeng. Departementet oppfordrer institusjonene til å utvikle gode ambisjoner og policy for publisering.

Ekspertgruppen som vurderte finansieringssystemet, foreslo utviklingsavtaler mellom departementet og det enkelte universitet eller den enkelte høyskole. Ekspertgruppen har imidlertid ikke gitt konkrete anbefalinger knyttet til avtalemekanismer for private høyskoler, men viser til ekspertgruppen ledet av Marianne Andreassen som har utredet regelverket for private høyskoler og fagskoler. Departementet arbeider med forslag til regelverksendringer som en oppfølging av ekspertgruppens rapport og tar sikte på å sende forslag på høring våren 2016. Departementet prøver ut en ordning med utviklingsavtaler med noen utvalgte statlige institusjoner i 2016. Målet med utviklingsavtalene er å medvirke til at institusjonene får en tydeligere profil og at det blir en bedre arbeidsdeling institusjonene imellom.

1.2 Prioriteringer i statsbudsjettet for 2016

Nedenfor følger de viktigste nye satsingene for universitets- og høyskolesektoren over programkategori 07.60 i statsbudsjettet for 2016, jf. Innst. 12 S (2015–2016) og Prop. 1 S (2015-2016) for Kunnskapsdepartementet.

Strukturreformen blir prioritert med totalt 175 mill. kroner i 2016. 150 mill. kroner går til sammenslåingsarbeidet ved institusjonene. 15 mill. kroner skal benyttes til å etablere en felles nasjonal skytjeneste og til tiltak for bedre administrative tjenester for sektoren. 10 mill. kroner

tildeles en ordning der forskningsinstituttene kan søke om midler til fusjoner og tettere samarbeid.

Finansieringssystemet for universiteter og høyskoler blir endret. Endringene gjelder resultatbaserte indikatorer og innføres med budsjetteffekt fra 2017.

Stortinget har bevilget om lag 124 mill. kroner til 338 nye rekrutteringsstillinger som oppfølging av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Stillingene blir tildelt miljøer innenfor i hovedsak realfag og teknologi, inkludert maritime fag, og helse- og omsorgsfag ved universiteter og høyskoler. I tillegg blir rekrutteringsstillingene tildelt instituttsektoren og ordningene for nærings-ph.d. og offentlig sektor-ph.d.

For å styrke lærerutdanningen i tråd med *Lærerløftet* har Stortinget bevilget om lag 62 mill. kroner til 50 nye rekrutteringsstillinger og andre tiltak i forbindelse med innføringen av femårig grunnskolelærerutdanning.

Stortinget har bevilget midler til totalt 932 nye studieplasser i 2016. Av disse har Stortinget bevilget 22,8 mill. kroner til 100 nye studieplasser i informatikk og 382 nye strategiske studieplasser. Institusjonene har ansvar for å møte nasjonale og regionale behov, og det er nå behov blant annet innenfor helse- og omsorgsfag, IKT-utdanninger og entreprenørskap. Institusjonene har innenfor de strategiske studieplassene handlingsrom og ansvar for å prioritere i tråd med sine strategier og satsingsforslag og i lys av mulige praksisplasser, kapasitet, utstyr mv. Stortinget har bevilget 38,3 mill. kroner til 350 nye studieplasser i praktisk-pedagogisk utdanning fra våren 2016 og 5,5 mill. kroner til 25 nye studieplasser i psykologi og 30 nye studieplasser i medisin. Stortinget har videre bevilget 3,4 mill. kroner til 40 nye studieplasser i landskapsarkitekturutdanning ved Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet og Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo, samt midler til 5 studieplasser i scenografi ved Høgskolen i Østfold.

Det gis tilsagn om tilskudd til 2 200 nye studentboliger i 2016.

105 mill. kroner skal i 2016 benyttes til oppgradering av bygg ved institusjoner som forvalter egen bygningsmasse. 30 mill. kroner av midlene er en engangsbevilgning i 2016.

Maritim utdanning styrkes med 15 mill. kroner til utstyr og 20 mill. kroner til MARKOM2020.

Sentrene for fremragende utdanning styrkes med 25 mill. kroner, FORNY2020 styrkes med 15 mill. kroner, og 13 mill. kroner går til tiltak for rask arbeidslivsintegrering.

2. MÅL OG BUDSJETT FOR 2016

2.1 Mål

Følgende sektormål gjelder for 2016 for private høyskoler som mottar statstilskudd fra Kunnskapsdepartementet, jf. Prop. 1 S (2015–2016):

- høy kvalitet i utdanning og forskning
- forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling
- god tilgang til utdanning
- effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Sektormålene er langsiktige og gir en overordnet ramme for institusjonenes egne strategier og planer.

Departementet har fastsatt nasjonale styringsparametere på resultatområder som har særlig oppmerksomhet i styringen av sektoren. Styringsparametere er, etter dialog med sektoren, revidert i 2015. Et prinsipp som ligger til grunn for endringene, er at alt datagrunnlag skal være tilgjengelig i nasjonale databaser eller gjennom nasjonale undersøkelser.

Styringsparametere, med unntak av kandidattall, er satt opp som forholdstall slik at resultatene kan sammenlignes over tid og mellom institusjoner det er relevant å sammenligne. Enkelte av styringsparametere er likevel mest egnet for sammenligning av resultater over tid for institusjonen, ikke mellom institusjoner, siden institusjonene har forskjellig profil. For kandidattall har departementet fastsatt måltall for enkelte utdanninger per institusjon. Departementet forventer at institusjonene vurderer sine resultater og ambisjoner på de nasjonale styringsparametere.

Sektormål og nasjonale styringsparametere som gjelder for private høyskoler som mottar statstilskudd i 2016:

Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning

For å møte utfordringene samfunnet står overfor, må norsk høyere utdanning og forskning ha høy kvalitet. Studentene må få god undervisning uavhengig av studiested. Arbeidsgivere må være trygge på at kandidatene er godt kvalifiserte, og samfunnet må kunne stole på at forskningen blir utført i solide fagmiljø med høy kompetanse. Evalueringer viser at utdanning og forskning i Norge er god, men at det er flere svake og fragmenterte utdannings- og forskingsmiljø og få fremragende miljø. Regjeringen vil at alle utdannings- og forskingsmiljø i Norge skal holde høy kvalitet og at flere skal hevde seg internasjonalt. Dette inkluderer også faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid.

Styringsparametere: Gjennomføring av bachelor- og masterstudier:

- *Andel bachelorkandidater i et kull som gjennomfører på normert tid (DBH)*
- *Andel masterkandidater i et kull som gjennomfører på normert tid (DBH)*

Andel studenter som gjennomfører studiene på normert tid, er for lav. Forsinkelser innebærer betydelige kostnader for den enkelte student og binder ressurser ved institusjonene. Lav gjennomføring av studiene kan også være en indikator på dårlig kvalitet.

Styringsparameter: Gjennomføring av ph.d.-utdanningen:

- *Andel ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år (DBH)*

Måltallene som ble vedtatt i Innst. S. nr. 354 (2008–2009), jf. Meld. St. 30 (2008–2009)

Klima for forskning, er ikke nådd.

Styringsparametere: Studentenes studieinnsats og tilfredshet

- *Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter (Studiebarometeret)*

- *Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten (Studiebarometeret)*

Krav til studentene og engasjementet deres er blant faktorene som påvirker læringen til studentene. Skal studentene utnytte sitt fulle læringspotensial, krever det at de investerer tilstrekkelig tid og energi i studiene. Studiebarometeret er en nasjonal studentundersøkelse om studiekvalitet og gir uttrykk for hvordan studentene vurderer kvaliteten i studieprogrammene. Studentene oppgir også faglig tidsbruk.

Styringsparameter: Vitenskapelig publisering:

- *Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk (DBH)*

Vitenskapelig publisering er en anerkjent indikator for omfanget av forskningsvirksomheten.

Selv om det har vært sterk vekst de siste ti årene, er det fortsatt rom for forbedring, særlig

knyttet til å heve den gjennomsnittlige kvaliteten på publiseringen.

Styringsparameter: EU-samarbeid:

- *Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (Forskringsrådet/NIFU)*

- *Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totalt antall studenter (DBH)*

Regjeringen har som mål at Norge skal øke forskningssamarbeidet med EU. Det vil bidra til å øke kvaliteten i norsk forskning, styrke innovasjonsevnen og verdiskapningen og gjøre oss bedre i stand til å møte store samfunnsutfordringer. EUs program for utdanning, ungdom og idrett, Erasmus+, er et viktig virkemiddel for mobilitet og internasjonal erfaring. Særlig er det få studenter som reiser ut på Erasmus+.

Sektormål 2: Forsking og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Grunnlaget for framtidig verdiskaping og velferd i Norge er å realisere kunnskapssamfunnet.

Regjeringen har som ambisjon at Norge skal være et av de mest innovative landene i Europa.

Universiteter og høyskoler er sentrale i den økonomiske, kulturelle, sosiale og regionale

utviklingen og avgjørende for å videreutvikle kunnskapssamfunnet. Norge har et

kunnskapsintensivt arbeidsliv med behov for oppdatert kunnskap og kompetanse. Skal

universiteter og høyskoler fylle denne rollen, må de ha et utstrakt samarbeid med samfunns-

og næringsliv. Norge trenger forskning, faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid,

kunnskapsdeling og kandidater som bidrar til nødvendig omstilling, innovasjon og

verdiskaping i offentlig og privat sektor.

Styringsparameter: Relevans i utdanning:

- *Andel masterkandidater sysselsett i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning (NIFU/Kandidatundersøkelsen)*

Sysselsetting i relevant arbeid er en indikator på om studiene er relevante for arbeidslivet. NIFU gjennomfører annet hvert år en spørreundersøkelse blant personer med mastergrad om lag et halvt år etter at de har fullført utdanningen.

Styringsparametere: Innovasjon:

- *Bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk (DBH)*
- *Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (DBH)*

Det er behov for sterkere koplinger mellom forskning, høyere utdanning og innovasjon. Det er potensial for mer samspill enn i dag som kan gi utslag i økte bidrags- og oppdragsinntekter. Størrelsen på inntekter fra Forskningsrådet er også en indikator på kvalitet i forskningen.

Styringsparameter: MNT-fag:

- *Andel forskningsinnsats i MNT-fag (NIFU/FoU-statistikken)*

MNT-fagene har særlig betydning for framtidig verdiskaping og for å gjøre det mulig å opprettholde velferdsnivået i Norge. Det er et mål å styrke forskningsinnsatsen i disse fagene.

Sektormål 3: God tilgang til utdanning

Utdanningstilbudet skal legge til rette for god tilgang til nødvendig arbeidskraft og kompetanse i alle deler av landet. Tilgang innebærer ikke bare geografisk nærhet, men også at studietilbudet er tilpasset ulike typer studenter og gjør det mulig med livslang læring. Regjeringen vil at alle skal ha tilgang til høyere utdanning, og at det skal være mulig for alle å ta høyere utdanning, uavhengig av kjønn, etnisk, sosial og økonomisk bakgrunn og bosted. Livslang læring er viktig for å legge til rette for nødvendig omstilling og fornying for den enkelte og for samfunns- og arbeidsliv.

Styringsparameter: Dimensjonering:

- *Kandidattall på helse- og lærerutdanningene, jf. måltall (DBH)*

Departementet innførte fra 2014 kandidatmåltall for helse- og lærerutdanningene. Dette er utdanninger der det er kritisk at institusjonene møter behovene i samfunnet.

Kandidatmåltallene fremgår av *Orientering om statsbudsjettet 2016 for universiteter og høyskoler*, jf. nettadresse på slutten av brevet. Institusjonen kan sette et høyere måltall enn det departementet har fastsatt. For øvrige utdanninger fastsetter institusjonen selv eventuelle kandidatmåltall.

Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningsystem

De betydelige ressursene universitetene og høyskolene forvalter, skal brukes effektivt og til beste for samfunnet. Institusjonene skal utvikle profiler i tråd med styrke og egenart. Dette bidrar til en differensiert sektor med høy kvalitet, som møter behovene på ulike områder i samfunnet, og som bidrar til at vi kan hevde oss internasjonalt. Det vil fremdeles være behov for samarbeid, arbeidsdeling og faglig konsentrasjon i universitets- og høyskolesektoren etter

at strukturreformen er gjennomført. Institusjoner som har grunnlag for det, er forventet å dyrke fram utdannings- og forskingsmiljøer som kan hevde seg helt i verdenstoppen.

Sektormål 4 er et tverrgående mål. Styringsparameterne under de tre første sektormålene vil dermed også si noe om måloppnåelsen på dette målet. Departementet har i tillegg satt disse styringsparameterne under sektormål 4:

Styringsparameter: Effektivitet:

- *Antall studiepoeng per faglig årsverk (DBH)*

Denne styringsparameteren sett sammen med de andre styringsparameterne under sektormål 1 og 2, gir indikasjoner på utviklingen i effektiviteten ved institusjonen.

Styringsparameter: Likestilling:

- *Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (DBH)*

Kvinneandelen i professorstillinger har økt med én pst. per år siden 2001 og er nå 26 pst. Det er nødvendig å holde oppmerksomheten på området for å nå raskere resultater. Kvinneandelen i dosentstillinger har økt betydelig de siste årene og er nå 40 pst.

2.2 Budsjett for 2016

Stortinget har gjort vedtak om bevilgning for 2016, jf. Innst. 12 S (2015–2016) og Prop. 1 S (2015–2016).

2.2.1 Budsjettvedtak kap. 260 post 70

Stortinget har bevilget totalt om lag 1,3 mrd. kroner over kap. 260 post 70 i 2016 til private høyskoler.

Tabellen nedenfor viser tilskudd som stilles til disposisjon.

Tabell Tilskudd 2016 over kap. 260 post 70

<i>Institusjon</i>	<i>Beløp (i 1 000 kroner)</i>
Det teologiske Menighetsfakultet	81 034
Handelshøyskolen BI	277 504
Ansgar Teologiske Høgskole	14 736
Barratt Due musikk institutt – Høyskoleavdelingen og Unge talenter	24 857
Bergen Arkitekthøgskole	15 926
Dronning Mauds Minne, Høgskole for barnehagelærerutdanning	116 081
Fjellhaug Internasjonale Høgskole	9 736
Høyskolen Kristiania - Markedshøyskolen	55 963
Høyskolen Diakonova	49 725
Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling	2 315
Høyskolen for Ledelse og Teologi	10 367
Lovisenberg diakonale høgskole	85 299
NLA Høgskolen	153 971

Norges Dansehøyskole	9 966
Rudolf Steinerhøyskolen	11 546
VID vitenskapelig høyskole	241 964
Westerdals Høyskole – Oslo School of Arts, Communication and Technology	116 869

For en forklaring av de enkelte endringene viser vi til *Orientering om statsbudsjettet 2016 for universiteter og høyskoler*, jf. nettside på slutten av brevet.

Kunnskapsdepartementet forventer økning i antallet studieplasser i sektoren som følge av tildeling av midler til nye studieplasser. Institusjonene skal bruke midlene til å opprette nye studieplasser, ikke finansiere studieplasser som allerede er opprettet. En studieplass er definert som 60 studiepoeng. Det vil si at Kunnskapsdepartementet forventer en aktivitetsøkning tilsvarende en heltidsekvivalent (60-studiepoengsenhet) per tildelt studieplass. Departementet vil følge opp at institusjonene dimensjonerer det totale studietilbudet i tråd med tildelte midler til nye studieplasser, og at nye studieplasser kommer i tillegg til allerede eksisterende studieplasser.

Institusjonene kan bruke øremerkede midler til rekrutteringsstillinger for å toppfinansiere Marie Sklodowska Curie Actions (MSCA)-stipendiater. Departementet forventer at summen av rekrutteringsårsverk finansiert av Kunnskapsdepartementet og MSCA-stipendiatårsverk minst svarer til antallet tildelte rekrutteringsstillinger per institusjon, jf. oversikt i *Orientering om statsbudsjettet 2016 for universiteter og høyskoler*.

Departementet vil eventuelt i supplerende tilskuddsbrev komme tilbake til tildeling av midler for å stimulere til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåinger, samt midler til rekrutteringsstillinger knyttet til lærerutdanning.

2.2.2 Utbetaling

Statstilskuddet utbetales halvårlig ved direkte anvisning til institusjonene over bank- eller postgiro. Høyskoler som får anvist eller utbetalt for mye midler, plikter straks å informere departementet om dette og å tilbakebetale overskytende beløp med mindre departementet mener at feilen korrigeres ved senere anvisning/tilskudd. Høyskolene plikter å informere departementet dersom midlene ikke fullt ut blir benyttet etter sitt formål. Departementet vil da vurdere å trekke tilbake midler ved å redusere senere tilskudd.

2.2.3 Krav til regnskapet, forsvarlig økonomistyring og kontroll

Det følger av universitets- og høyskoleloven § 8-3 andre ledd at styret ved de private institusjonene skal avlegge årsregnskap med redegjørelse for resultatene av virksomheten og budsjett for kommende år. Regnskapene skal utarbeides i samsvar med bestemmelsene i lov om årsregnskap mv. og lov om bokføring.

Tilskudd til de private høyskolene gis etter søknad til dekning av driftskostnader for utdanninger som er akkreditert av NOKUT, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-3 første ledd. Private høyskoler skal la statlige driftstilskudd og egenbetaling komme studentene til

gode, og institusjoner som mottar statstilskudd kan ikke gi økonomisk utbytte eller på annen måte overføre overskudd til eier eller dens nærstående etter universitets- og høyskoleloven § 7-1 andre ledd. Det er anledning til å se private høyskolars virksomhet som helhet over tid og overføre overskudd fra et år til et annet, men på en slik måte at offentlige tilskudd kommer studentene til gode, jf. forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler § 4-2.

Private høyskoler som i tillegg driver annen, økonomisk aktivitet innenfor samme virksomhet, må sørge for å holde denne aktiviteten regnskapsmessig atskilt, slik at det i regnskapet kan dokumenteres at tilskuddet er brukt etter forutsetningene, at høyskolen ikke er overkompensert og at det ikke har skjedd kryss-subsidiering¹. Departementet understreker her viktigheten av at de mottakere av statlige tilskudd som ikke er egne rettssubjekter, må som en del av det revisorgodkjente årsregnskapet, presentere et segmentregnskap som viser fullfordelte kostnader.

Departementet forutsetter at institusjonene driver sin virksomhet innenfor rammen av disponible ressurser. Egenkapitalsituasjonen skal være tilpasset den risikoen høyskolen er eksponert for slik at studentene ikke risikerer at studietilbudet avvikles. Vi forventer at institusjoner med svak økonomisk soliditet utarbeider en langsiktig plan for å bygge opp tilstrekkelig egenkapital.

Departementet fører tilsyn med private høyskoler som mottar statstilskudd, jf. universitets- og høyskoleloven § 8-3 tredje ledd. Departement har delegert enkelte tilsynsoppgaver til NOKUT og NOKUT fører tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning, jf. universitets- og høyskoleloven § 2-1.

Kunnskapsdepartementet og Riksrevisjonen kan kontrollere at midlene blir brukt etter forutsetningene, jf. Bevilgningsreglementet § 10 annet ledd og lov om Riksrevisjonen § 12. Statstilskudd kan avvikles, og kan kreves helt eller delvis tilbake dersom det ikke benyttes i samsvar med forutsetningene. Dette gjelder for eksempel hvis mottakere av statstilskudd ikke rapporterer etter kravene som stilles, når statstilskudd ikke brukes i henhold til universitets- og høyskoleloven, og når mottaker av statstilskudd har så alvorlige økonomiske utfordringer at det oppstår risiko for at studentenes rettigheter ikke ivaretas og at statstilskuddet kan gå tapt.

Alle endringer i selskapsform, intern organisering, vedtekter og/eller eierskap samt eventuelle nedleggelse av studiesteder, skal rapporteres omgående. Brudd på disse vilkårene vil kunne medføre at tilskuddet blir tilbakeholdt eller avkortet.

¹ EØS-avtalen har regler som begrenser bruken av offentlig støtte. EØS-avtalen artikkel 61 (1) fastsetter at støtte gitt av statsmidler i enhver form, som virir eller truer med å vri konkurransen ved å begunstige enkelte foretak eller produksjon av enkelte varer i den utstrekning støtten påvirker samhandelen mellom avtalepartene, er uforenlig med EØS-avtalen.

3. ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

Sikkerhet og beredskap

Kunnskapsdepartementets styringsdokument for arbeidet med [samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren](#) skal ligge til grunn for statlige universiteter og høyskolars arbeid på dette feltet. Styringsdokumentet er etter departementets vurdering også et godt verktøy for de private høyskolenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap.

Private høyskoler oppfordres til å utføre virksomhetstilpassede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) minimum annet hvert år, ha oppdaterte krise- og beredskapsplaner og gjennomføre årlige kriseøvelser. Dette omfatter også informasjonssikkerhet. Departementet viser til veilederen [Veiledning i beredskapsplanlegging](#) utarbeidet av Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratet, og [UNINETTs veiledning til styringssystem for informasjonssikkerhet](#), som er tilpasset uh-sektoren.

For de private høyskolene som følger opp departementets oppfordring, ønsker vi i årsrapporten for 2016 rapportering på følgende:

1. Er det gjennomført/revidert en ROS-analyse i 2015 eller 2016?
2. Har institusjonen et beredskapsplanverk?
3. Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2016?
4. Er det innført et styringssystem for informasjonssikkerhet (ledelsessystem)?

4. RAPPORTERING OG RESULTATOPPFØLGING

4.1 Rapportering om resultater og planer

Private høyskoler skal innen **15. mars 2016** sende dokumentet *Årsrapport 2015* til postmottak@kd.dep.no. *Årsrapport 2016* skal sendes inn innen **15. mars 2017**.

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk. Årsrapporten skal også inneholde planer og budsjett. Nærmere krav til årsrapportene fremgår av henholdsvis dokumentet *Rapporteringskrav for årsrapport 2015* og dokumentet *Rapporteringskrav for årsrapport 2016* som vedlegg til tilskuddsbrev og i DBH. Vi minner om at institusjoner som har mottatt SAKS-midler i 2015, må rapportere om bruk av midlene i *Årsrapport 2015*, jf. supplerende tilskuddsbrev. Årsrapporten skal også inneholde annen informasjon av betydning for departementets oppfølging og kontroll.

Private høyskoler skal rapportere data til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Krav til datarapporteringen og fristene gjennom året finnes på DBHs nettsider: <http://dbh.nsd.uib.no/dokumentasjon/rapporteringskrav/index.action>

En oversikt over hovedtrekkene i tilskuddsforvaltningen finnes i vedlegg.

Statlige universiteter og høyskoler skal publisere årsrapport på virksomhetens nettside innen 1. mai, jf. økonomiregelverket, bestemmelsene kap. 2.3.3. Departementet anbefaler også private høyskoler å publisere årsrapporten på sine nettsider.

4.2 Søknad om statstilskudd for 2018

De private høyskolene må sende Kunnskapsdepartementet en søknad dersom det er ønskelig med en videreføring av statstilskudd i 2018. Foreløpig budsjett for 2018 skal vedlegges søknaden.

Frist for innsendelse av søknad om statstilskudd for 2018 er 1. november 2016. Søknaden sendes til postmottak@kd.dep.no. Mal for *Vedlegg til søknad om statstilskudd for 2018* følger vedlagt. Vedlegget legges ved institusjonens søknad om statstilskudd.

4.3 Dialogmøte i 2016

Departementet vil invitere de private høyskolene til et felles dialogmøte våren 2016. Program for dialogmøtet og påmeldingsfrist vil bli sendt til institusjonene i eget brev. Dialogmøtet er berammet til **8. juni 2015 kl. 12.00-14.00** i Kunnskapsdepartementet lokaler, Kirkegata 18.

Departementet vil også i 2016 utarbeide en tilstandsrapport for universitets- og høyskolesektoren. Vi oppfordrer alle institusjonene til å sette seg inn i denne. Departementet vil blant annet benytte tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2016 som del av underlagsmaterialet for forberedelsene til dialogmøtet. Departementet kommer tilbake med nærmere informasjon om tidspunkt for offentliggjøring av rapporten.

I 2015 sendte departementet private høyskoler som mottar statstilskudd, en felles tilbakemelding som omfattet områdene utdanning, forskning og økonomi. Tilbakemeldingen var basert på årsrapporter, tilstandsrapporten og datarapportering til DBH. Enkelte private høyskoler fikk tilleggskommentarer. Departementet vil fortsette med en slik tilbakemelding i 2016 for å sikre tettere oppfølging med private høyskoler som mottar tilskudd.

Med hilsen

Toril Johansson (e.f.)
ekspedisjonssjef

Lars Vasbotten
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

Vedlegg:

- Rapporteringskrav for 2016
- Hovedtrekkene i tilskuddsforvaltning
- Mal for vedlegg til søknad om statstilskudd for 2018
- Særattestasjon fra revisor

Orientering om statsbudsjettet 2016 for universiteter og høyskoler finnes på:
[Orientering om statsbudsjettet 2016 for universiteter og høyskoler](#)

Tilskuddsbrev med vedlegg publiseres også på regjeringens nettside:
[Tilskuddsbrev for private høyskoler 2016](#)

Kopi:

Riksrevisjonen

Nettverk for private høyskoler

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS

Studentsamskipnader

Adresseliste

Ansgar Teologiske Høgskole

Høgskolen for Ledelse og Teologi

Barratt Due musikk institutt

Bergen Arkitekt høgskole

Høgskolen Betanien

Høgskolen Campus Kristiania

Det teologiske menighets fakultet

Diakon hjemmet Høgskole

Dronning Mauds Minne, Høgskole for førskole lærer utdanning

Fjellhaug Internasjonale Høgskole

Haraldsplass diakonale høgskole

Handelshøgskolen BI

Høgskulen for landbruk og bygde utvikling

Høgskolen Diakonova

Lovisenberg diakonale høgskole

Misjonshøgskolen

NLA Høgskolen

Norges Dansehøgskole

Rudolf Steiner høgskolen

Westerdals Oslo School of Arts, Communication and Technology

VID teknologiske høgskole